

חיים בנפרד

הדרמה ב"לא תקין רומנטית" נובעת מהעולם הפנימי האינטנסיבי של כל אחת מדמויות ולא מהרומן שנרקם ביניהן, לכן עולות ממנה תובנות מעניינות

ס אריק גלסנר

"לא תקין רומנטית", המסופר בגוף שלישי, הוא רומן שמדלג בין שתי דמויות: אליענה ארז, מורה לספרות סוערת ומקורית, בשנות ה-50 לחייה, שאיבדה את בעלה במלחמת יום הכיפורים ("החלל של חייה") ולה בת שאינה בקשר טוב איתה, מתן דיאמנט, תלמיד י"ב רגיש ונאה, בן להורים גרושים ("שהפירוק הוא הבסיס היחיד של חייו"), שלו להקת רוק חובבנית וחיבה לפילוסופיה. לכאורה, עיקר העניין ברומן הוא סיפור האהבה הנרקם בין שני אינדיבידואליסטים האלה, בין מתן, השונא, למשל, את הביטוי "לזרום" (הערכים כנראה לא חושבים מספיק חיובי, לא זורמים, ובגלל זה הם לא מפסיקים להילחם), לאליענה, שמצדדת בתלמידים שיצאו מהכיתה של המורה לתנ"ך כי "זאת הייתה הדרך שלהם למחות על כך שהיא פירשה בצורה שטחית, לדעתם, את סיפור יציאת מצרים". סיפור אהבה שמתחיל מביקורת משותפת שמתחם השניים בשיחה אקראית על תחלואי מערכת החינוך. אבל כשם שהביקורת שעולה מפי השניים על מערכת החינוך אינה בשלה, אינה בוגרת, גם סיפור האהבה בין המבוגרת למתבגר אינו מבשיל מאליו, הוא מואץ ומודרר על ידי המספר. הוא גם לא משכנע כסיפור אהבה משמעותי, בהיותו

יוסי סוכרי צילום: אולה

תוצר של מפגש בין שתי נפשות נירוטיות וקפריזיות, נפשות של שני מתבגרים, לא אחד. אבל הרומן עובר, ואפילו מעשיר את קוראו לא כמעט. כי במקרה הזה לא הקשר הנרקם בין שתי הדמויות הוא המעניין, לא העלילה, אלא העולם הליזרי העשיר של כל אחת מהדמויות בנפרד. אליענה ומתן אולי אינם מופת ליציבות רגשית, אבל הם שני אנשים בעלי מחשבה מקורית ואינטנסיביות רגשית והבעה פיוטית נדירות. כך, בגלל מקוריותם של הגיבורים, יש כאן כמה וכמה תובנות

מעניינות: "היא התחילה לבכות, מין ככי משחרר, אבל לא ככי שמשחרר את הנפש אלא כזה שמשחרר את הגוף מהטעם לקיומו. באותם רגעים, כך הבינה לאחר מכן, אבד לה הכול לנצח". או: "תוכניתה של אליענה להיות מורה בבית ספר יסודי לא נבעה מאיזה רצון לעוצמה, מעוררן ככל שיהיה. בעצם היא נבעה – כך הייתה מסבירה – מרצון עיקש לאי עוצמה: מאז ומתמיד חשבה שרצון לעוצמה מעיד על חולשה". לא כל התובנות הללו, הזומים-אאוט החרים הללו (שאינם ההשפעה היחידה של יעקב שבתאי שניכרת ברומן התל אביבי הזה), הן סמכותיות באותה מידה, אבל רבות מהן אוצרות בתוכן נטפים של הגות מסוגננת. בזכות האינטנסיביות הרגשית של הגיבורים הרומן עתיר גם ברגעי תפנית קיומיים, אלה רגע ההתבהרות הקיומית של גיבור "הבחילה" לסארטר, שמוזכר בו. ריבויים של הרגעים, החר פעמיים כביכול, מותיר רושם אירוני, אבל לא פוגע בעוצמת הדרמה הפנימית העמוקה של אליענה או מתן (דוגמאות לרגעים כאלה: אליענה מחליטה להיאבק ביצר המוות שלה אחרי שהיא כמעט נדרסת; מתן מחליט ברגע של התפכחות לוותר על חלום המוזיקה שלו). התחושה של עולם פנימי סמיך ורחוס מקבלת חיזוק משמעותי מהנטייה

הפיוטית של המספר והגיבורים להאניש רגשות ומחשבות. הסבל "דוהר" פנימה, המחשבה "פרפרה" באסלה עד שטבעה, או שרוצים "לבער הפלה מלאכותית למחשבה", נפש התלמיד הנפגשת בריקבון בבית הספר "מנהלת איתו יחסים אינטימיים ונרבקת בו". מוחם של כל אחד מהגיבורים מאוכלס ברגשות ומחשבות כמו ורוקדים במסיבה בחדר צפוף. גם משחקי המילים שהם משתעשעים בהם (אליענה נכנסת לבית ומזהרת ש"החיים עשו לה בית ספר", מתן יודע ש"מערכת החינוך וקוקה לחינוך המערכת") אינם מעיקים ויוצרים את אותה תחושה תפלה שמשחקי מילים מתחכמים בדרך כלל יוצרים, אלא תורמים דווקא לאותה תחושה של דחיסות אינטלקטואלית ורגשית, שמתבטאת גם ברגישות לשפה של השניים. הדרמה העיקרית ב"לא תקין רומנטית" היא אם כך דרמה פנימית. למעשה, העולם הפנימי העשיר של כל אחת מהדמויות, הנרקסיוזם בפאן החיובי שלו, לא רק מאפיל על עלילת האהבה הנרקמת ביניהם, אלא תורם ישירות לקריסתה. הקשר הקונקרטי בין השניים, בניגוד לפנטזיה הראשונית, נחוזה על ידיהם כמדלל את האני האוטונומי העשיר והמקורי שלהם. כך אליענה מבינה פתאום: "מתן מאיים על תחושת הממשות שלה".